

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Dopravní infrastruktura jako předpoklad pro rozvoj
cestovního ruchu v Kazachstánu**

Dias Ussin

© 2023/2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dias Ussin

Podnikání a administrativa

Název práce

Dopravní infrastruktura jako předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu v Kazachstánu

Název anglicky

Transport infrastructure as a prerequisite for the development of tourism in Kazakhstan

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat vývoj cestovního ruchu v Kazachstánu, najít hlavní úskalí a problémy rozvoje oblasti cestovního ruchu a nabídnout jejich řešení prostřednictvím dopravního systému. Z hlediska zahraniční klientely má klíčový význam letecká doprava, kdy je možné zohlednit také výhodnou geografickou polohu země s ohledem na vysoké přepravní proudy mezi Evropou a oblastí Dálného východu, včetně Číny. Při značné rozloze Kazachstánu bude mít přeprava vzduchem důležité místo i v rámci turistických pobytů v této zemi, a přehlédnout nelze ani možnosti přímořské rekreace u Kaspického moře. Pro návštěvníky z okolních zemí lze využít také modernizovanou železniční síť. Dílčím cílem je na základě dostupných dat a osobních zkušeností nabídnout cestujícím krátkodobé pobytové programy v hlavních kazašských centrech (Astana, Almaty), a to i se zřetelem k tomu, že se dnes formují jako uzlové (přestupní) body v rámci mezinárodní letecké dopravy.

Metodika

Teoretická část představuje definici cestovního ruchu, dopravní infrastruktury a jejich typologií. Na základě studia odborné literatury práce poskytne ekonomickou a geografickou charakteristiku Kazachstánu.

Praktická část obsáhne analýzu současného stavu dopravní infrastruktury a charakteristiku cestovního ruchu v Kazachstánu. Zahrne i tvorbu vlastních krátkodobých turistických programů.

V rámci datové základny budou primárně využívány statistické ročenky a statistické databáze Kazašského statistického úřadu, Ministerstva kultury a sportu Republiky Kazachstán, OSN a jejich přidružených organizací.

Číselné údaje budou zpracovány do grafů a tabulek.

V práci budou využity metody analýzy, syntézy, deskripce a komparace. V praktické části i vlastní terénní výzkum.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Republika Kazachstán, cestovní ruch, dopravní infrastruktura, letecká doprava, Astana, Almaty, rekreace, turismus

Doporučené zdroje informací

Air Astana, timetable (letový řád), přístupné:

<https://airastana.com/global/en-us/Book-Manage/Book/Timetable>

INDROVÁ, J. Cestovní ruch, Praha: Oeconomica, 2009, ISBN 978-80-245-1569-4

MALÁ, V. Základy cestovního ruchu, Praha: Oeconomica, 2002, ISBN 80-245-0439-1

National company: Kazakh tourism[online]. Dostupné z: <http://qaztourism.kz>

Qazstat, Bureau of National Statistics, přístupné: <https://www.stat.gov.kz>

UNWTO, International Tourism Highlights, 2023 Edition, Madrid: UNWTO, 2023, ISBN 978-92-844-2449-8

UNWTO World Tourism Barometer, přístupné:

<https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>

ZELENKA, J. – PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. ISBN 80-239-0152-4

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zbyněk Kuna, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 23. 10. 2023

prof. Ing. Lukáš Čechura, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dopravní infrastruktura jako předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu v Kazachstánu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Zbyňku Kunovi, Ph.D. za odbornou pomoc, trpělivost a čas, který mně věnoval během vedení mé bakalářské práce. Vyjadřuji srdečné poděkování rodině a přítelkyni za lásku a podporu v mé akademické cestě.

Dopravní infrastruktura jako předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu v Kazachstánu

Abstrakt

Práce se zaměří na posouzení úrovně dopravní infrastruktury v Kazachstánu s ohledem na možnosti rozvoje cestovního ruchu. Dílčím cílem je nabídnout krátkodobé individuální programy v hlavních centrech (Astana, Almaty) s cílem zvýšit povědomí o možnostech cestovního ruchu v Kazachstánu.

Teoretická část poskytuje informace o zemi z geografického a ekonomického hlediska a seznamuje se základními pojmy cestovního ruchu. Práce rovněž poukazuje na význam cestovního ruchu pro ekonomiku země.

Praktická část obsahuje analýzu současného stavu dopravní infrastruktury a charakteristiku cestovního ruchu v Kazachstánu. Další část věnována vývoji vlastních krátkodobých turistických programů.

Klíčová slova: Republika Kazachstán, cestovní ruch, dopravní infrastruktura, letecká doprava, Astana, Almaty, rekreace

Transport infrastructure as a prerequisite for the development of tourism in Kazakhstan

Abstrakt

The thesis will focus on the assessment of the level of transport infrastructure in Kazakhstan with regard to tourism development opportunities. A partial objective is to offer short-term individual programmes in the main centres (Astana, Almaty) to raise awareness of tourism opportunities in Kazakhstan.

The theoretical part provides information about the country from a geographical and economic point of view and introduces the basic concepts of tourism. The work also emphasises the importance of tourism to the country's economy.

The practical part includes an analysis of the current state of transport infrastructure and the characteristics of tourism in Kazakhstan. Another part is devoted to the development of own short-term tourist programs.

Klíčová slova: Republic of Kazakhstan, tourism, transport infrastructure, air transport, Astana, Almaty, recreation

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika	11
3	Cestovní ruch a jeho význam	12
3.1	Definování cestovního ruchu	12
3.1.1	Členění cestovního ruchu	14
3.1.2	Formy a druhy cestovního ruchu	15
4	Charakteristika Kazachstánu	17
4.1	Základní charakteristika	17
4.2	Historie Kazachstánu	17
4.2.1	Pravěký a Starověký Kazachstán	18
4.2.2	Středověký Kazachstán a raný novověk	18
4.2.3	Kazašský chanát	18
4.2.4	Nová doba	19
4.2.5	Připojení k Rusku v 18. století a sovětské období	19
4.2.6	Nezávislost Republiky	20
4.3	Geografická charakteristika	20
4.3.1	Demografické údaje	22
4.4	Ekonomická charakteristika	24
5	Cestovní ruch v Kazachstánu	26
5.1	Vývoj cestovního ruchu v Kazachstánu	26
5.2	Eqonaq	27
5.3	Statistika cestovního ruchu	28
5.4	Problematika cestovního ruchu v Kazachstánu	32
6	Dopravní infrastruktura v Kazachstánu	34
6.1	Obecní ustanovení pro dopravní infrastrukturu	34
6.2	Silniční infrastruktura	34
6.3	Železniční infrastruktura	35
6.4	Vodní doprava	38
6.5	Letecká doprava	38
7	Návrh vlastní turistické trasy na území Kazachstánu	41
7.1	Významné turistické oblasti	42
7.1.1	Severní Kazachstán	42
7.1.2	Centrální Kazachstán	42

7.1.3 Jižní Kazachstán	43
7.1.4 Východní Kazachstán	46
7.1.5 Západní Kazachstán	46
7.2 Vlastní turistická trasa	47
8 Závěr	50
9 Seznam použitých zdrojů	51
10 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	55
Seznam obrázků	55
Seznam tabulek	55
Seznam grafů	56
Seznam použitých zkratk	56

1 Úvod

Cestovní ruch není jen cestování a rekreace, ale také důležitá oblast hospodářství každé země. Mezinárodní cestovní ruch je jedním z největších a nejrychleji rostoucích odvětví světové ekonomiky. Pro Kazachstán je toto odvětví jednou z prioritních oblastí rozvoje.

Kazachstán je přední zemí středoasijského regionu a má všechny předpoklady pro vytvoření konkurenceschopného a vysoce ziskového odvětví cestovního ruchu: výhodná zeměpisná poloha země, mezinárodní politika, jedinečnost památek, dostupnost historických architektonických a urbanistických objektů. Turistické možnosti Kazachstánu jsou schopny uspokojit požadavky každého turisty.

Avšak, středoasijský region je stále “černou dírou” na mapě zahraničních turistů kvůli nedostatku informací a problémům s rozvojem cestovního ruchu.

Vzhledem k tomu, že Kazachstán má jedinečný přírodní potenciál, má země všechny možnosti pro rozvoj různých druhů cestovního ruchu: kulturně-poznávacího, ekologického, extrémního, obchodního, zdravotního a dalších druhů cestovního ruchu. Hlavním cílem této práce je popsat Kazachstán jako turistickou destinaci a popsat rozsáhlé možnosti rozvoje cestovního ruchu v zemi prostřednictvím dopravního systému.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je popsat vývoj cestovního ruchu v Kazachstánu, najít hlavní úskalí a problémy rozvoje oblasti cestovního ruchu a nabídnout jejich řešení prostřednictvím dopravního systému.

Dílčím cílem je na základě dostupných dat a osobních zkušeností nabídnout cestujícím krátkodobé pobytové programy v hlavních kazašských centrech (Astana, Almaty), s ohledem na to, že se nyní tyto destinace stávají uzly (přestupními body) v mezinárodní letecké dopravě.

2.2 Metodika

Teoretická část bude představovat definici cestovního ruchu, dopravní infrastruktury a jejich typologie. Na základě metody analýzy dokumentů práce poskytne ekonomickou a geografickou charakteristiku Kazachstánu.

Praktická část bude zahrnovat analýzu současného stavu dopravní infrastruktury a zvláštností cestovního ruchu v Kazachstánu. Součástí bude také tvorba vlastních krátkodobých programů cestovního ruchu.

Statistická data použitá v této práci jsou čerpána především ze statistických ročenek a statistických databází Statistického úřadu Kazachstánu, Ministerstva kultury a sportu Republiky Kazachstán, Organizace spojených národů a jejich partnerských organizací.

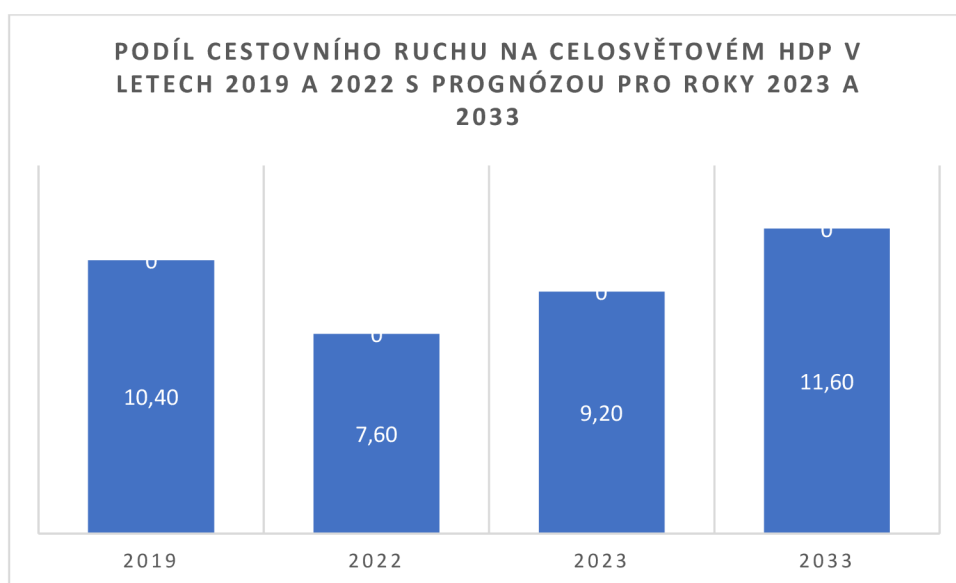
Číselné údaje budou zpracovány do grafů a tabulek. V práci budou využity metody analýzy dokumentů, komparace, deskripce a pozorování. Praktická část bude obsahovat i vlastní terénní výzkum.

3 Cestovní ruch a jeho význam

3.1 Definování cestovního ruchu

Cestovní ruch hraje v ekonomice mnoha zemí významnou roli. V současné době se cestovní ruch stává způsobem života, roste tendence rozšiřovat nabídku služeb, vznik nových rekreačních zařízení.

Graf 1 Podíl cestovního ruchu na celosvětovém HDP v letech 2019 a 2022 s prognózou pro roky 2023 a 2033

Zdroj: vlastní zpracování podle Worldwide; WTTC; Oxford Economics

Sociálně-ekonomická pozice cestovního ruchu se rychle posiluje. Podle Světové organizace cestovního ruchu OSN (UNWTO – United Nations World Tourism Organization) celkové příjmy z cestovního ruchu (včetně osobní dopravy) se v roce 2023 odhadují na 1,6 bilionu USD, což je téměř 95 % z 1,7 bilionu USD zaznamenaných v roce 2019. (vlastní zpracování podle údajů UNWTO Tourism Highlights, 2023 Edition)

Po silném oživení v roce 2023 se očekává, že mezinárodní cestovní ruch plně obnoví úroveň před pandemií v roce 2024, přičemž počáteční odhady ukazují na 2% růst nad úroveň roku 2019 v mezinárodních příjezdech turistů (UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, January 2024).

Podle lingvistů je slovo *tour*, které znamená "procházka", "výlet", "cestování" francouzské. S největší pravděpodobností bylo z francouzštiny vypůjčeno do angličtiny a objevilo se slovo «*tourism*». (Dolženko, Savenková, Termíny "cestovní ruch" a "turista" v ruském lexikonu: chronologický aspekt//Geografický bulletin,2011)

Terminologii cestovního ruchu nebyla dosud v odborné literatuře věnována taková pozornost, jakou by si zasloužila a není jednoduché cestovní ruch definovat. Každý vědec a výzkumník v oblasti cestovního ruchu předkládá vlastní definici tohoto pojmu.

E.FEDOR /1937/ chápe cestovní ruch jako "periodický příliv a odliv lidí do určitého místa nebo státu z jiného místa nebo státu". (Indrová, Cestovní ruch, 2009)

V.DOHNAL /1969/ chápe "cestovní ruch jako cestu uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné životní prostředí a ve volném čase". (Indrová, Cestovní ruch, 2009)

Organizace UNWTO je součástí systému OSN a je oprávněna vypracovávat standardy definic v oblasti cestovního ruchu. Za tímto účelem byl v roce 2001 vydán "Tezaurus cestovního ruchu a volnočasových aktivit" UNWTO ve třech světových jazycích (angličtina, francouzština a španělština), který obsahuje základní termíny a pojmy z oblasti cestovního ruchu. Na základě definic uvedených v tezauru je třeba dospět k závěru, že "cestovní ruch" je kategorie cestování s určitými charakteristickými rysy. (Thesaurus on Tourism and Leisure Activities. Madrid: WTO, 2001.)

Dále je nutné rozlišit různé účastníky mezinárodního cestovního ruchu na základě materiálů International Conference on Travel and Tourism Statistics, Conference resolutions WTO, Madrid:

Stálý obyvatel (rezident) – osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku.

Návštěvník (visitor) – osoba, která cestuje do jiné země mimo své trvalé bydliště na dobu nepřekračující jeden rok, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonání výdělečné činnosti v navštívené zemi.

Turista (tourist) – osoba, cestující do jiné země mimo obvyklé bydliště na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, avšak ne delší jednoho roku, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonání výdělečné činnosti v navštívené zemi.

Výletník (same-day visitor) – osoba, která cestuje do jiné země mimo své trvalé bydliště a běžné životní prostředí na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocovala,

přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonání výtěžné činnosti v navštívené zemi. (Indrová, 2009)

Toto rozlišení je nezbytné pro shromažďování údajů o tocích cestujících a návštěvníků a pro zajištění validity statistik cestovního ruchu.

3.1.1 Členění cestovního ruchu

Od pradávna se mnoho jednotlivců vydávalo na cesty s cílem prozkoumávat svět a objevovat nová území, a to z různých důvodů včetně obchodních, diplomatických, vojenských, náboženských a dalších misí.

V osmdesátých letech 20. století rostlo obecné povědomí o významu cestovního ruchu a jeho provázanosti s dalšími socioekonomickými aktivitami. UNWTO v úzké spolupráci se Statistickou divizí OSN zahájila proces revize definic a klasifikací používaných ve statistice cestovního ruchu.

Tento proces sledoval dva hlavní směry:

- zaprvé byly navrženy změny definic a klasifikací používaných ve studiích cestovního ruchu s cílem zajistit jejich srovnatelnost a soudržnost s ostatními národními a mezinárodními statistickými systémy;
- zadruhé bylo vyvinuto úsilí o začlenění cestovního ruchu do analytického rámce národních účtů.

(IRTS 2008). — Madrid a New York: OSN, 2010. — ISBN 978-92-1-461021-2.

V závislosti na kritériích, podle kterých se cestovní ruch hodnotí, lze rozlišit mnoho klasifikací. Základní rozdělení cestovního ruchu:

Podle místa:

- Příjezdový cestovní ruch – (také aktivní) zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na území určitého státu.
- Výjezdový cestovní ruch – (také pasivní) zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo území určitého státu
- Domácí cestovní ruch – je cestovní ruch rezidentů na území určitého státu.

- Vnitřní cestovní ruch - (interní) cestovní ruch (domácí a příjezdový) je cestovní ruch rezidentů i nerezidentů na území určitého státu.

- Dále lze členit na zahraniční a tranzitní cestovní ruch.

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu – kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Linde. 2012

Podle doby pobytu:

- krátkodobý (obvykle do 3 dnů),
- dlouhodobý (obvykle nad 3 dny).

Podle počtu účastníků:

- individuální (jednotlivci, rodina),
- skupinový (skupiny, zájezdy),
- masový (hromadné akce jako poutě, sportovní události).

Podle způsobu organizace (zabezpečení):

- organizovaný (zajištěný specializovanými subjekty),
- neorganizovaný.

Podle způsobu dopravy:

- silniční (auta, autobusy, motocykly),
- železniční (pravidelné i nepravidelné spoje),
- letecká (pravidelné i nepravidelné spoje),
- vodní (říční i námořní doprava),
- ostatní (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika).

(MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ,2019)

3.1.2 Formy a druhy cestovního ruchu

Klasifikace cestovního ruchu podle účelu, nebo čehokoli jiného, je důvodem pro jeho rozdělení na typy. Klasifikace jednotlivých typů může vycházet z motivů a účelu cestujícího. V této klasifikaci neexistují jednotná kritéria, protože cíle cestovního ruchu jsou velmi rozmanité a často se vzájemně překrývají.

S ohledem na motivace účasti se cestovní ruch dělí na:

- rekreační cestovní ruch
- kulturní poznávací cestovní ruch
- cestovní ruch s náboženskou orientací
- cestovní ruch se společenskými motivy
- zdravotní orientovaný cestovní ruch
- cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí
- cestovní ruch s profesními motivy

MALÁ, Vlasta. Základy cestovního ruchu. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 8024504391

- Rekreační cestovní ruch označuje cestování s účelem rekreace a léčby a obvykle je spojen s aktivním pobytem v přírodě a uplatněním celé řady aktivit, her, zájmu, koníčku a podobně.
- Kulturně poznávací je zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic, gastronomie a zvyků vlastního i jiných národů.
- Cestovní ruch s náboženskou orientací zaměří se na návštěvu poutních a posvátných míst, církevních a religiózních událostí.
- Cestovní ruch se společenskými motivy je orientovaný na společenské styky a komunikaci mezi lidmi. Do tohoto typu bývá často zařazována i klubová turistika.
- Zdravotní orientovaný cestovní ruch je zaměřen na zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následku nemocí.
- Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí je zaměřený především na poznání fauny a flory.
- Cestovní ruch s profesními motivy je spojen s profesní činností a profesními zájmy a probíhá převážně v pracovním čase účastníku. Do tohoto cestovního ruchu patří: Obchodní, kongresový, cestovní ruch veletrhů a výstav, incentivní cestovní ruch. (Indrová, Cestovní ruch, 2009).

4 Charakteristika Kazachstánu

4.1 Základní charakteristika

Republika Kazachstán se nachází v srdci střední Asie a sousedí se zeměmi jako Čína, Rusko, Kyrgyzstán, Uzbekistán a Turkmenistán. S rozlohou 2 724 900 km² je devátou největší zemí světa (Iacis.ru, online, 2019). Republika Kazachstán je podle ústavy demokratický, sekulární, právní a sociální stát, jehož nejvyšší hodnotou je člověk, jeho život, práva a svobody (Akorda.kz, online, 2024).

Kazachstán se stal nezávislým státem s prezidentskou formou vlády 16. prosince 1991. Hlavním městem republiky je Astana, státním jazykem je kazaština, ale ruština má status jazyka mezinárodní komunikace.

Prezident Republiky Kazachstán je hlavou státu, jeho nejvyšším představitelem, který určuje hlavní směry vnitřní a vnější politiky státu. Prezident je symbolem a garantem jednoty lidu a státní moci, neporušitelnosti ústavy, lidských práv a svobod (Akorda.kz, online, 2024). Současným prezidentem země je Kasym-Žomart Kemeluly Tokajev.

4.2 Historie Kazachstánu

Kazachstán je země s bohatou historií a kulturou. Republika Kazachstán se nachází v srdci Eurasie a stala se křižovatkou, kde se křížily staleté civilizace, spojující dopravní, sociální, ekonomické a kulturní vazby mezi Východem a Západem, Jihem a Severem, Evropou a Asií. Na území Kazachstánu vznikaly a rozvíjely se různé státy s jedinečnou kulturní historií. V současné době moderní Kazachstán je pokračovatelem tohoto bohatého dědictví (Heritagenet.unesco.kz, online, 2024).

Periodizace historie Kazachstánu:

- Starověké stádium vývoje.
- Kazachstán ve středověku.
- Nová doba.
- Připojení k Rusku v 18. století a sovětské období.
- Nezávislost Republiky.

4.2.1 Pravěký a Starověký Kazachstán

Před milionem let bylo území dnešního Kazachstánu osídleno prvními obyvateli, kteří bydleli na kousku země známém jako Karatau. Tito lidé se zabývali sběrem zemědělských plodin. Změna epochy na neolit zanechala v Kazachstánu stopy lidského pobytu. Potvrzují to mnohé archeologické nálezy objevené v různých oblastech Kazachstánu. Po neolitu je doba železná spojována především se skytskými kmeny nebo Sakové. Byli to kočovní pastevci, které vládli lukem a byli vynikajícími vojevůdci. V Kazachstánu Sakové vytvořili v 6. století před naším letopočtem první stepní státní spolek (Gov.kz, online, 2022).

4.2.2 Středověký Kazachstán a raný novověk

Do tohoto období lze zařadit období od 7. do 18. století našeho letopočtu. Středověký Kazachstán a jeho území byly poznamenány ustanovením turkické nadvlády nad celým územím. V té době vznikly Türkický, Turgeský, Karlucký, Oguzský a Kimacký kaganát, Kypčacký chanát a Karachanidský stát. Díky Čingischánovým tažením se území Kazachstánu stalo součástí Mongolské říše. Objevily se státy jako Zlatá horda, Ak-Orda a Mogulistán (Tarih-begalinka.kz, online, 2024). V té době převládal mezi obyvatelstvem kočovný způsob života, chovatelství a zemědělství. Počátkem 16. století vznikl ve stepích dnešního Kazachstánu první kazašský stát – Kazašský chanát (Gov.kz, online, 2022). Vznik Kazašského chanátu pod vedením Kasymova chána v rozlehlých oblastech Střední Asie byl významným mezníkem v dějinách kazašského státu, který otevřel novou kapitolu jeho vývoje.

4.2.3 Kazašský chanát

V době Kazašského chanátu docházelo k aktivním vzájemným kontaktům mezi obyvatelstvem stepí a měst a obchod podél Velké hedvábné stezky velmi prosperoval. Šíření nových náboženských směrů, jako je islám, křesťanství a buddhismus, svědčí o významném vlivu obchodních vazeb na kulturní a náboženské tradice regionu. Pouze islám dokázal zaujmout hlavní místo v náboženství země, o čemž svědčí četné památky historie a architektury: starobylé mešity a minarety, které vypovídají o tom, že kazašské kmeny přijaly islám v 8.-9. století (Gov.kz, online, 2022).

4.2.4 Nová doba

Z geopolitického hlediska se kočovný Kazachstán, ležící mezi Ruskem a Čínou, stává cílem zájmu stabilnějších a ekonomicky silnějších sousedů, kteří se snaží rozšířit svůj vliv v regionu.

Aby si kazašští chánové mohli zajistit nezávislost a bezpečnost státu, požádali o vojenskou ochranu Ruské impérie, které aktivně rozšiřovalo své državy na východě. To však vedlo k masovému přesídlování ruského obyvatelstva z centrálních oblastí Ruska a územnímu rozdělení, což nakonec vedlo ke ztrátě vlastní nezávislosti Kazachstánu.

Počátek 18. století byl poznamenán připojením území Kazachstánu k Ruské říši (Unesco.kz, online, 2024).

4.2.5 Připojení k Rusku v 18. století a sovětské období

Ekonomika Kazachstánu byla stále více závislá na Rusku a jeho aktivitách. V Kazachstánu se začala objevovat dělnická třída a inteligence. Dochází k rozvoji průmyslu, dopravy a obchodu (Unesco.kz, online, 2024).

Podřízení Kazachstánu Ruské říši vedlo k řadě změn. Zaprvé se zvýšila sociální diferenciace, což vedlo k odklonu od zemědělství a k průmyslové výrobě. Za druhé, území Kazachstánu bylo rozděleno bez ohledu na etnické hranice. Za třetí, většina rolníků začala pracovat v továrnách. Zcela se změnil typ obchodu, který nabyl podoby trhů. Výstavba železnic přes území Kazachstánu přispěla k rozvoji tranzitního systému (Gov.kz, online, 2022).

Kazašští intelektuálové, kteří vedli národně osvobozené hnutí a v letech 1917-1918 založili stranu Alaš a vládu Alaš-Orda, byli v sovětském období potlačováni a stříleni. Jsou to Alikhan Bukeykhanov, Akhmet Baitursynov, Mirzhakip Dulatov a další, kteří se věnovali nejen politické činnosti, ale také obrovské vzdělávací práci a vědeckému výzkumu (Unesco.kz, online, 2024).

Po ruském bolševickém puči v roce 1917 začala v Kazachstánu éra sovětské vlády. Hospodářství země bylo zničeno v důsledku válek. Kazachstán nezažíval nejlepší časy, protože nastalo velké období sucha, kvůli němuž uhynul dobytek, nebyla úroda, a proto došlo k hladomoru. Teprve koncem roku 1920 se ekonomika Kazachstánu začala zotavovat.

V roce 1920 se Kazachstán stal autonomní republikou a v roce 1936 se stal svazovou republikou v rámci SSSR (Unesco.kz, online, 2024).

V letech 1950-1960 začal Kazachstán rozvíjet svůj kosmický průmysl, což vedlo k výstavbě kosmodromu Bajkonur pod patronací armády. V roce 1961 odstartovala z Bajkonuru první kosmická loď na světě s lidskou posádkou s Jurijem Gagarinem (Gov.kz, online, 2022). Nyní se z této raketové základny stále vypouštějí nosné rakety s kosmickými družicemi. V dalším kazašském městě Semej byl vybudován jaderný testovací polygon, kde v letech 1949-1989 probíhaly jaderné testy. (Gov.kz, online, 2022). V letech 1970 až 1985 byla v Kazachstánu uvedena do provozu řada významných průmyslových podniků (Tarih-begalinka.kz, online, 2024).

4.2.6 Nezávislost Republiky

Vedení Kazachstánu iniciovalo rozsáhlé změny ve společensko-politickém uspořádání. Nejprve se 24. dubna 1990 stal Nursultan Nazarbajev prvním prezidentem Kazašské SSR. Dne 25. října 1990 byla přijata Deklarace o státní suverenitě země a země byla uznána jako subjekt mezinárodního práva. Dne 16. prosince 1991 vyhlásil kazašský parlament nezávislost republiky.

Byla zavedena vlastní měna, země se stala členem mnoha mezinárodních organizací a byla přijata ústava (Gov.kz, online, 2022).

4.3 Geografická charakteristika

Republika Kazachstán se nachází v srdci střední Asie. S rozlohou 2 724 900 km² je devátou největší zemí světa (infoglobe.cz online, 2024).

Na severu a západě hraničí s Ruskem - 7 591 km (nejdelší souvislá pozemní hranice na světě), na východě s Čínou - 1 783 km, na jihu s Kyrgyzstánem - 1 242 km, Uzbekistánem - 2 351 km a Turkmenistánem - 426 km. Celková délka pozemních hranic je 13 200 km.

Obrázek 1 Mapa Kazachstánu a jeho regionu

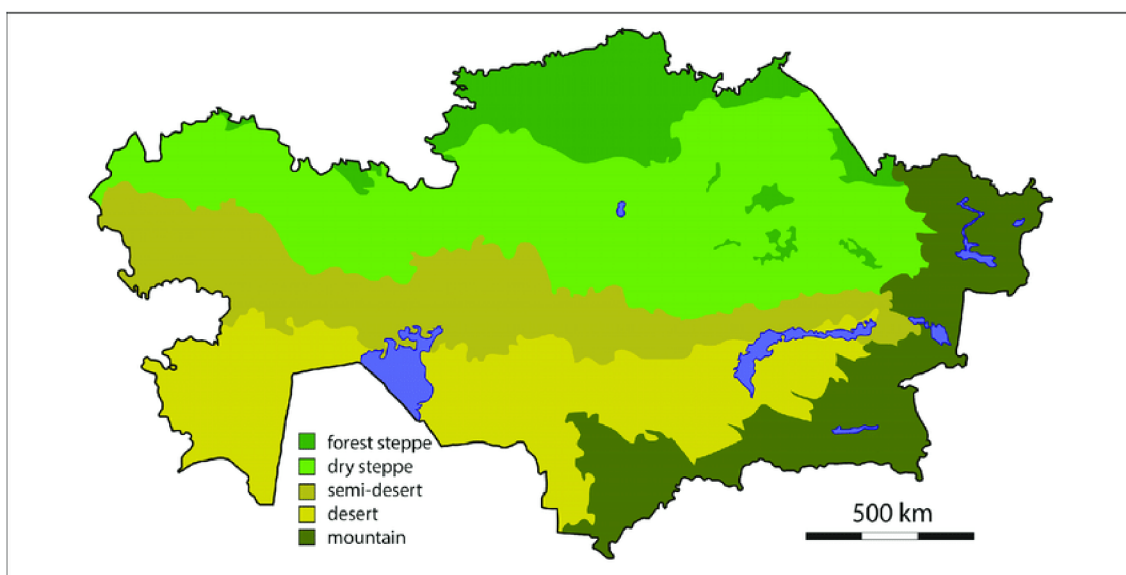
Zdroj: nationsonline.org

Administrativně-územní struktura země zahrnuje 17 oblastí a 3 města republikového významu.

V Kazachstánu se nachází 48 tisíc velkých a malých jezer. Největší z nich jsou Balchaš, Zaisan a Alakol. Severovýchodní část vodní plochy Kaspického moře leží v hranicích republiky. Aralské moře je rozděleno mezi Kazachstán a Uzbekistán. Odlehlost od oceánů způsobuje ostře kontinentální klima země. Kazachstán je největší zemí na světě, která nemá přímý přístup ke Světovému oceánu.

Většinu území země tvoří pouště - 44 % a polopouště - 14 %. Stepi zaujímají 26 % rozlohy Kazachstánu, lesy 5,5 %. (Gov.kz, online 2024)

Obrázek 2 Přírodní zóny Kazachstánu

Zdroj: researchgate.net

Hlavním bohatstvím země jsou nerostné suroviny; odborníci tvrdí, že v hlubinách kazachstánské půdy se nacházejí prakticky všechny prvky Mendělejevovy tabulky. Republika zaujímá první místo ve světě v prozkoumaných zásobách zinku, wolframu a baritu, druhé místo ve stříbře, olovu a chromitech, třetí místo v mědi a fluoritu, čtvrté místo v molybdenu a šesté místo v zlatě. Kazachstán rovněž disponuje významnými zásobami ropy a zemního plynu (9. místo na světě podle potvrzených zásob ropy), které jsou soustředěny v západních oblastech. Kromě toho republika obsazuje 8. místo v zásobách uhlí a 2. místo v zásobách uranu. Kazachstán patří mezi deset předních světových exportérů obilí a je jedním z lídrů v exportu mouky (Akorda.kz, online, 2024).

4.3.1 Demografické údaje

Počet obyvatel Kazachstánu v roce 2024 přesahuje 20 milionů. Národnostní složení obyvatelstva podle výsledků národního sčítání lidu z roku 2021 je následující: Kazachové - 70,4 %, Rusové - 15,5 %, Uzbekové - 3,2 %, Ukrajinci - 2 %, Ujguři - 1,5 %, Němci - 1,2 %, Tataři - 1,1 %, Ázerbájdžánci - 0,8 %, Korejci - 0,6 %, Turci - 0,5 procenta, Dungané - 0,4 procenta, Bělorusové - 0,4 procenta, Tádžikové - 0,3 procenta, Kurdové - 0,3 procenta, Poláci - 0,2 procenta, Kyrgyzové - 0,2 procenta, Čečenci - 0,2 procenta, ostatní národnosti - 1,4 procenta (STAT.GOV.KZ, online, 2023)

Tabulka 1 Obyvatelstvo Republiky Kazachstán podle regionu

	2000	2010	2023
Republika Kazachstán	14 901 641	16 203 274	19 766 807
Abay	-	-	610 198
Akmola	799 179	735 134	788 013
Aktobe	677 715	763 591	928 159
Almaty Oblast	1 557 141	1 836 162	1 505 896
Atyrau	441 692	520 988	693 079
Západní Kazachstán	609 161	603 858	688 127
Žambyl	986 144	1 034 487	1 218 158
Žetisu	-	-	698 726
Karaganda	1 390 454	1 346 822	1 134 855
Kostanaj	988 787	883 379	832 234
Kyzylorda	598 526	689 011	833 666
Mangistau	315 203	503 241	767 106
Pavlodar	790 774	744 395	754 944
Severní Kazachstán	713 628	592 791	534 104
Turkestán	2 005 023	2 511 580	2 119 226
Ylytau	-	-	221 421
Východní Kazachstán	1 516 785	1 398 073	730 238
Hlavní město Astana	380 990	649 152	1 354 556
Almaty	1 130 439	1 390 610	2 161 902
Šymkent	-	-	1 192 199

Zdroj: vlastní zpracování na základě STAT.GOV.KZ, online, 2023

4.4 Ekonomická charakteristika

V prvním pololetí roku 2023 ekonomika vyrostla o 5,1 % díky exportu a rozpočtové stimulaci. Příliv ruských migrantů podpořil domácí poptávku a vedl k zvýšení registrace nových podniků o více než 20 % (meziročně) v červnu 2023. Udržitelný růst maloobchodu (8,8 % reálně, meziročně) a automobilového průmyslu (11,1 %, meziročně) v prvním pololetí naznačuje silné spotřebitelské výdaje, zatímco investice poháněné růstem HDP se také posílily.

Růst výroby byl široce založený, zahrnující těžbu, strojírenství, primární kovy a chemickou výrobu. Ekonomika je převážně charakterizována uhlovodíkovým průmyslem, zatímco zaměstnanost je nejvyšší v sektoru služeb. V současnosti vláda vyvíjí úsilí směrem k diverzifikaci a plánuje přechod národního průmyslu k výrobě výrobků s vysokou přidanou hodnotou (nationalbank.kz, online, 2023)

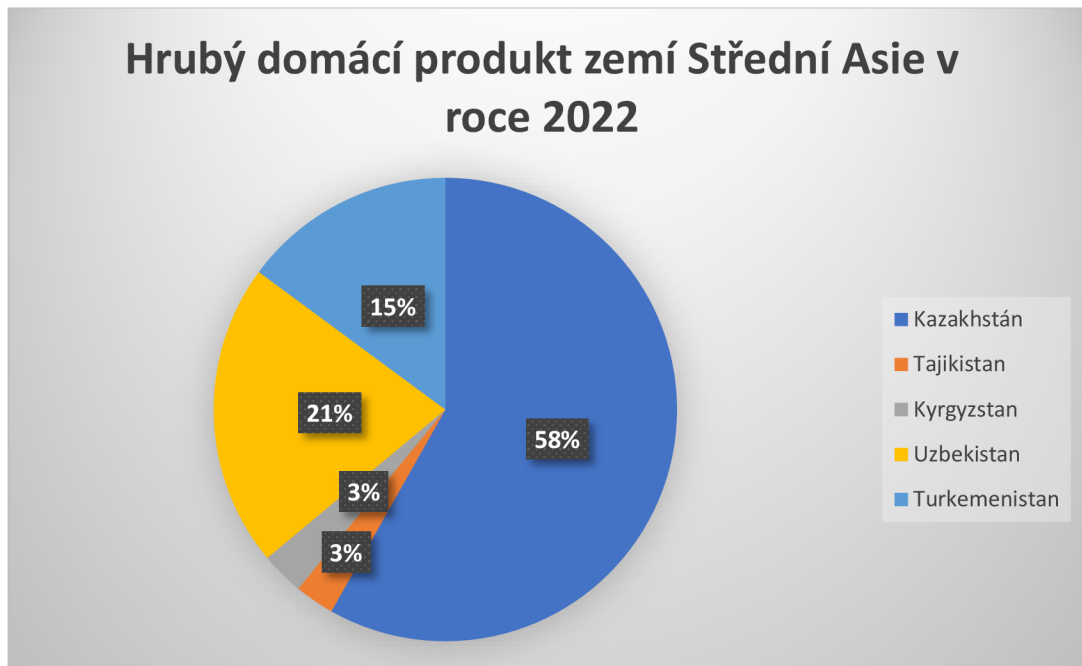
Podle odhadů Světové banky pro rok 2019 je země na 42. místě z hlediska HDP (parita kupní síly), na 54. místě z hlediska HDP (nominální) a na 72. místě z hlediska HDP (nominální) na obyvatele (Worldbank, 2023).

Tabulka 2 Základní makroekonomické ukazatele Republiky Kazachstán

	2005	2010	2015	2022
HDP (v běžných cenách), mil. USD	57 124	148 047	184 388	221 042
HDP na obyvatele, USD	3 649	8 904	10 338	11 395
Růst reálného HDP, meziročně, %	9.70	7.25	1.15	3.20
Saldo běžného účtu, % HDP	0.63	1.81	-5.41	3.86
Směnný kurz (USD)	132.880	147.355	221.728	460.165

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze UNCTADSTAT

Graf 2 Hrubý domácí produkt zemí Střední Asie v roce 2022 podíl v %

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze Worldbank, 2022

Kazachstán má největší ekonomiku ve Střední Asii a vytváří téměř 60 % HDP regionu. Z uvedeného grafu (**č.2**) plyne, že hrubý domácí produkt Kazachstánu v roce 2022 dosáhl 221,0 miliard USD, Uzbekistánu – 80,39 miliard dolarů, Turkmenistánu – 56,54 miliard dolarů, Kyrgyzstánu – 11,4 miliard dolarů a Tádžikistánu – 10,49 miliard dolarů.

Předložená data odrážejí ekonomickou aktivitu a relativní škály Hrubého domácího produktu (HDP) pěti států Střední Asie. Kazachstán má výrazně vyšší HDP ve srovnání s ostatními státy regionu, což může naznačovat jeho více rozvinutou ekonomiku a větší přírodní zdroje.

5 Cestovní ruch v Kazachstánu

Země má výsadní postavení v centru euroasijského kontinentu. Přírodní zvláštnosti Kazachstánu se projevují v jeho jedinečném charakteru, který představuje rozmanitost krajiny. Na území Kazachstánu se nachází 13 národních parků, 10 přírodních rezervací, 5 přírodních parků a 79 přírodních památek (Qaztourism.kz, online, 2024). Vezmeme-li celkovou rozlohu všech chráněných přírodních lokalit v Kazachstánu, činí asi 9% celkové rozlohy republiky, což pro srovnání převyšuje rozlohu Velké Británie (Qaztourism.kz, online, 2024).

5.1 Vývoj cestovního ruchu v Kazachstánu

Nezávislost Kazachstánu podpořila aktivní rozvoj cestovního ruchu v zemi. V roce 1992 byl přijat zákon "O cestovním ruchu", který byl později v roce 2001 nahrazen zákonem "O turistické činnosti" (Ydyrys, online, 2024). Tento zákon stanoví veškeré právní, ekonomické a organizační základy pro činnosti v oblasti cestovního ruchu v republice. V roce 1993 se Kazachstán stal členem Světové organizace cestovního ruchu (Ydyrys, Menlibay POTENCIÁLNÍ MOŽNOSTI KAZACHSTÁNU V TURISTICE // Kronos. 2021.№5).

Vláda v současné době aktivně podporuje odvětví cestovního ruchu. Níže je uveden návrh Státního programu rozvoje domácího a příjezdového cestovního ruchu Republiky Kazachstán na období 2019-2025. Cílem tohoto programu je do roku 2025 zařadit Kazachstán mezi 50 nejatraktivnějších zemí světa pro cestování (Unwto.org, online, 2024).

Toho bude dosaženo s ohledem na následující ukazatele:

- Zvýšení podílu cestovního ruchu na HDP země z 5,7 % na 8 %,
- Zvýšení počtu osob pracujících v cestovním ruchu ze 440 000 na 650 000,
- Zvýšení počtu domácích turistů z 5 milionů na 8 milionů,
- Zvýšení objemu poskytnutých služeb cestovního ruchu z 256 milionů eur na 630 milionů eur,
- Zvýšení investic do cestovního ruchu ze 700 milionů eur na 1,4 miliardy eur.

Podle webových stránek UN Tourism pro cestovní ruch činí náklady na realizaci tohoto programu v Kazachstánu 2,2 bilionu tenge, z čehož více než polovinu financuje vláda a zbytek soukromý sektor (Unwto.org, online, 2024).

Podle hodnocení Euromonitor International je Kazachstán na 62. místě z 99 zemí, pokud jde o udržitelný cestovní ruch. Pro srovnání, mezi zeměmi SNS je Bělorusko na 26. místě, Ukrajina na 30. místě, Gruzie na 41. místě a Rusko na 65. místě (Primeminister.kz, online, 2022).

Do roku 2023 bylo v Kazachstánu zapsáno 5 památek do seznamu světového dědictví UNESCO. O zápisu dalších 13 památek se uvažovalo. Tři z nich jsou památky kulturního dědictví a dvě jsou přírodní památky. Patří k nim mauzoleum Khoja Ahmeda Yasawi, archeologická krajina Tamgaly, stepi a jezera severního Kazachstánu.(Investastana.kz, online, 2023).

Národní společnost „Kazakh Tourism“ se stala první v zemích ve Střední Asii, která získala oprávnění udělovat členům národního cestovního ruchu značku #SafeTravels (Primeminister.kz, online, 2022).

Zavedení tohoto označení umožňuje cestujícím snadno identifikovat turistická zařízení po celém světě, která dodržují bezpečnostní protokoly WTTC. Tyto protokoly vycházejí z doporučení Světové zdravotnické organizace pro turistická místa. Účastí v této iniciativě turistická místa potvrzují svůj záměr dodržovat zásady společenské odpovědnosti (Primeminister.kz, online, 2022).

5.2 Eqonaq

V dnešní době je klíčovým aspektem zavádění digitálních technologií a informačních systémů pro zjednodušení turistických služeb. Projekt eQonaq (eHotel) je komplexní informační platforma zaměřená na evidenci návštěvníků, analýzu toku turistů a zlepšení účinnosti migrační kontroly. Zavedení tohoto systému probíhá v rámci Programu rozvoje cestovního ruchu 2019-2025 za podpory Ministerstva kultury a sportu a za účasti Ministerstva vnitra a Národního bezpečnostního výboru. Integrace se službou "Migrační policie" Ministerstva vnitra Republiky Kazachstán se provádí prostřednictvím integračního portálu SmartBridge (Gov.kz, online, 2023).

Systém má 6 hlavních cílů:

1. Zvýšení atraktivity turistického prostředí;
2. Implementace registru ubytovacích kapacit;
3. Automatizace evidence turistů;
4. Vylepšení procesů kontroly migrace;

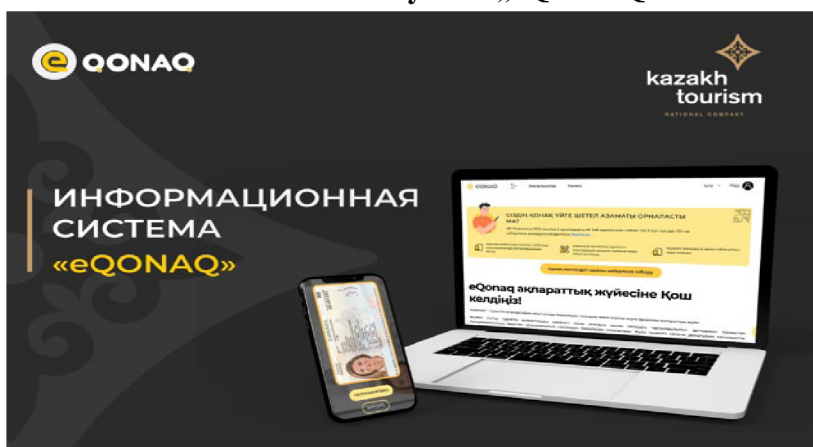
5. Vytvoření infrastruktury pro sběr turistické daně BedTax;
 6. Poskytování služeb na zlepšení kvality cestovního ruchu.
- (Gov.kz, online, 2023)

Na turistickém portálu kazakhstan.travel jsou k dispozici také specializovaná ubytovací zařízení, jako jsou hotely, ubytovny a rekreační střediska, která jsou zaregistrována v systému. Na portálu mohou cestující provádět rezervace pokojů, které jsou automaticky odesílány na osobní účet hotelu v systému eQonaq (Gov.kz, online, 2023).

System je schopen rozpoznat pasy z více než 190 zemí prostřednictvím webové kamery nebo kamery chytrého telefonu. Přibližně 54 % turistických registrací v systému probíhá pomocí této funkce. System byl spuštěn v listopadu 2020.

Do roku 2022 se v systému zaregistrovalo 265 715 zahraničních turistů, u nichž jsou oznámení o příjezdu předávána do systému migrační policie (Gov.kz, online, 2023).

Obrázek 3 Informační systém „eQONAQ“

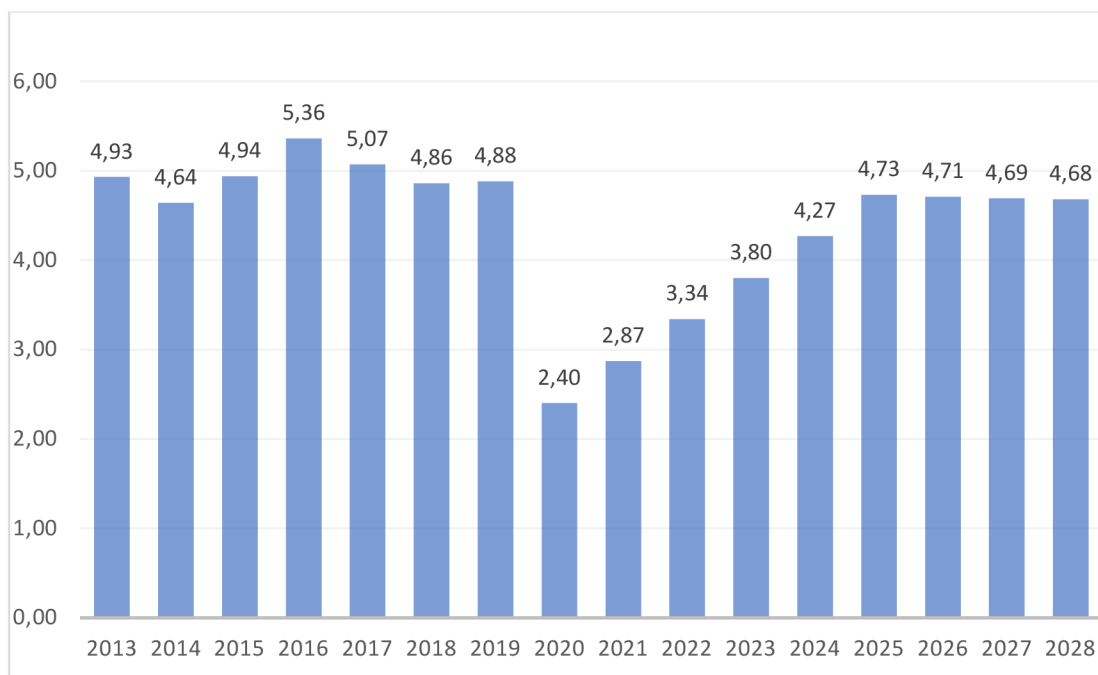

Zdroj: Gov.kz, 2023

5.3 Statistika cestovního ruchu

V současné době je rozvoj cestovního ruchu jednou z prioritních oblastí zahraničně ekonomické činnosti Kazachstánu, protože přilákání zahraničních turistů do země se může stát novým bodem ekonomického růstu republiky, stimulačním růst zaměstnanosti, zvyšujícím devizové příjmy, přitahujícím zahraniční investice.

Graf 3 Podíl odvětví cestovního ruchu na HDP v Kazachstánu v letech 2013-2028 (%)

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze Statista, OECD, 2023

Poznámka: roky 2024-2028 představují prognózu OECD

Na tomto grafu (č.3) lze vidět, že podle dat Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v příštích 5 letech není předpokládán růst podílu odvětví cestovního ruchu v celkové ekonomice.

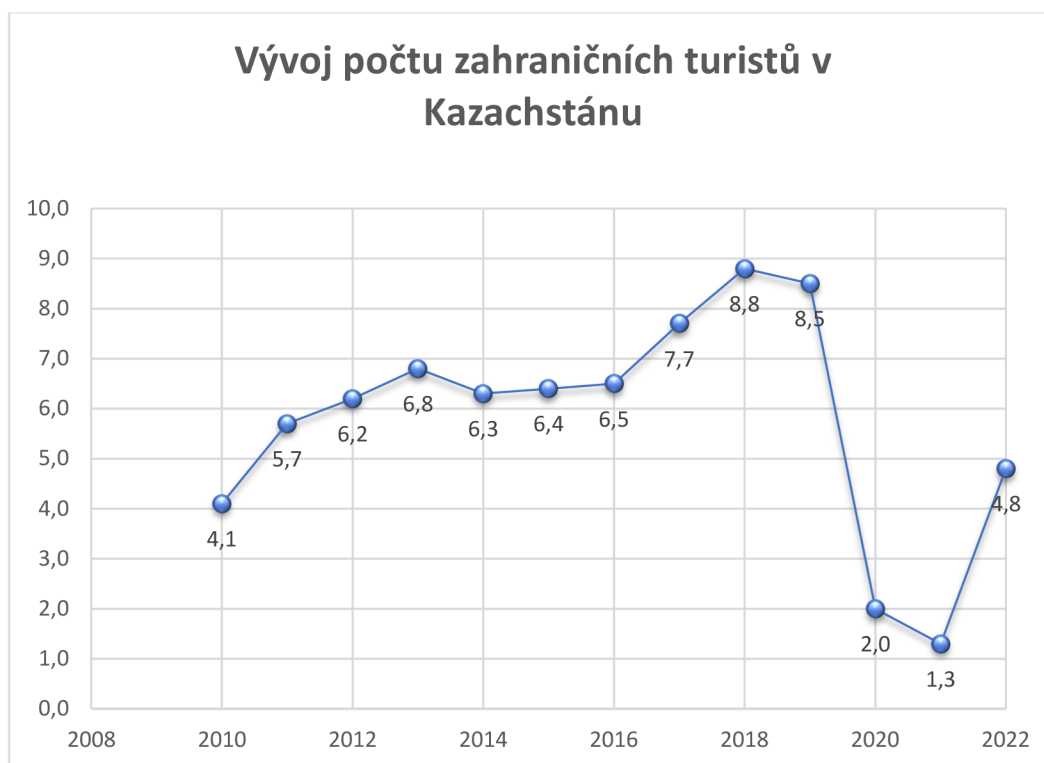
Tabulka 3 Příjmy z mezinárodního cestovního ruchu v Kazachstánu

Rok	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Příjmy zahraničního cestovního ruchu v USD	589 mil	2.92 mld	2.65 mld	2.36 mld	2.04 mld	1.83 mld	2.24 mld	2.37 mld	2.15 mld	1.52 mld	1.24 mld

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze UNWTO

V roce 2020 se příjmy z cestovního ruchu prudce snížily v důsledku pandemie COVID-19. Z 2,92 miliardy dolarů (2019) zbylo pouze 589,00 milionu dolarů. To představuje 80% pokles v Kazachstánu.

Graf 4 Vývoj počtu zahraničních turistů v Kazachstánu (miliony)

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze WorldBank

Pokles v roce 2020 je vidět i na vývoji počtu zahraničních turistů v grafu (č.4.). Počet zahraničních turistů v Kazachstánu v roce 2022 činil 4,8 milionu, což je více než dvojnásobek oproti roku 2020, ale stále je to o 45,9 % méně než před pandemií. (KAZSTAT, online, 2023)

Tabulka 4 Základní ukazatele ubytovacích zařízení v roce 2022

	Počet ubytovacích zařízení, jednotek	Objem poskytnutých služeb, tis. tenge	Fyzikální objemový index, %	Počet pokojů, jednotky	Z toho			
					Apartmány	Třída "luxury"	Standardní pokoje	Bez vybavení
Celkem	3 970	182 865 265,7	155,3	84 184	2 181	11 097	58 640	11 748

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů KAZSTAT

Poznámka: Ubytovací zařízení – hotely, motely, kempy, turistické základny, penziony, rekreační domy, střediska a další budovy a stavby sloužící k ubytování návštěvníků a jejich službám.

V rámci výjezdového cestovního ruchu bylo obslouženo 7,335 milionu osob, v rámci příjezdového cestovního ruchu 4,728 milionu osob a v rámci domácího cestovního ruchu 8,607 milionu osob.

Tabulka 5 Počet ubytovacích míst podle regionů v roce 2023

Počet ubytovacích míst, jednotek	Celkem	Město	Vesnice
Republika Kazachstán	4 009	2 309	1 700
Abay	333	69	264
Akmola	353	148	205
Aktobe	102	75	27
Almaty Oblast	267	95	172
Atyrau	127	95	32
Západní Kazachstán	95	75	20
Žambyl	221	148	73
Žetisu	308	79	229
Karaganda	235	187	48
Kostanaj	140	84	56
Kyzylorda	148	91	57
Mangistau	102	72	30
Pavlodar	128	52	76
Severní Kazachstán	123	51	72
Turkestán	220	113	107
Ylytau	26	18	8
Východní Kazachstán	338	114	224
Hlavní město Astana	254	254	-
Almaty	345	345	-
Šymkent	144	144	-

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů KAZSTAT

Při analýze údajů uvedených v tabulce (č.5.) lze zjistit, že největší počet ubytovacích zařízení se nachází v Akmolské oblasti Kazachstánu, kde se nacházejí hlavní letoviska Burabaj, Zerenda, Mojylidy a Elikti. A velký počet se nachází v největším městě podle počtu obyvatel Almaty, kde se nacházejí lyžařská střediska Chimbulak a Tabagan.

Graf 5 Podíl odvětví cestovního ruchu na zaměstnanosti v roce 2022 (%)

Zdroj: vlastní zpracování podle databáze WTTC, 2022

V roce 2022 pracovalo v oblasti cestovního ruchu 312,100 lidí, což představuje 3,5 % z celkové zaměstnanosti v zemi (WTTC, online, 2022)

5.4 Problematika cestovního ruchu v Kazachstánu

V celosvětovém indexu konkurenceschopnosti cestovního ruchu Světového ekonomického fóra-2021 se Kazachstán umístil na 66. místě ze 140 zemí, čímž si oproti předchozímu indexu v roce 2019 mírně polepšil - 80. místo (hodnotí se každé dva roky) (Primeministr.kz, online)

Vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v Kazachstánu se odráží v následujících ukazatelích hodnocení: země je z hlediska počtu kulturních památek světového dědictví na seznamu světového dědictví UNESCO. na 62. místě

- 2) podle počtu památek ústního a nehmotného kulturního dědictví je na 16. místě.
- 3) podle počtu přírodních památek světového dědictví je na 32. místě.

Zároveň podle expertů Světového ekonomického fóra výrazně zhoršují postavení Kazachstánu v oblasti cestovního ruchu následující faktory:

- 1) nízká kvalita turistické infrastruktury (hotely, střediska, kulturní a zábavní zařízení) - 127. místo;
- 2) nedostatečná otevřenost letecké komunikace - 123. místo;
- 3) nízká kvalita silnic - 106. místo;
- 4) slabé zastoupení půjčoven automobilů - 95. místo.
- 5) potíže s vízovým režimem - 81. místo.

Kromě legislativy a infrastruktury je v žebříčku uveden i slabý marketing cestovního ruchu v Kazachstánu. Podle ukazatele účinnosti marketingu a brandingů pro přilákání turistů do země a hodnocení strategie značky země je tak Kazachstán na 99. místě.

Nízká aktivita marketingu a propagace Kazachstánu jako turistické destinace se odráží také v ukazatelích digitální poptávky: podle počtu vyhledávání kulturního a zábavního cestovního ruchu na internetu je Kazachstán na 104. Místě (Qaztourism, online, 2021).

6 Dopravní infrastruktura v Kazachstánu

Rozvoj cestovního ruchu v Kazachstánu je neoddělitelně spjat s dalším rozvojem infrastruktury, včetně dopravy.

6.1 Obecní ustanovení pro dopravní infrastrukturu

Dopravní infrastruktura je jedním z nejdůležitějších odvětví ekonomiky Kazachstánu, jehož podíl na HDP v roce 2023 dosáhl 6 %, což je 14 miliard dolarů. (Informkz, online, 2023).

Kazachstán jako obrovský vnitrozemský stát, který sdílí dlouhou hranici s Čínou, vyvíjí vážné úsilí, aby se stal dopravním a logistickým uzlem mezinárodního významu. Během 15 let na to bylo přiděleno 35 miliard dolarů.

Kazachstán, spojující Čínu, střední Asii a Evropu, se může stát kontinentálním mostem, který zkrátí dobu nákladní dopravy na polovinu a výrazně sníží náklady na dopravu řekl kazašský prezident Tokajev na zahajovacím ceremoniálu třetího fóra mezinárodní spolupráce "Jeden pás, jedna cesta" v Pekingu (Forbes.kz, 2023).

6.2 Silniční infrastruktura

Délka veřejných silnic mezinárodního, republikového, regionálního a oblastního významu v Kazachstánu v roce 2023 je 94,7 tisíce kilometrů. Síť dálnic mezinárodního a republikového významu má délku 24,9 tisíce kilometrů, z čehož 87 % je v dobrém a uspokojivém technickém stavu (Gov.kz, online, 2023).

Přestože hustota silniční sítě v Kazachstánu zůstává ve srovnání s územně srovnatelnými zeměmi nízká, dálnice obecně zajišťují potřebné dopravní spojení z geografického hlediska. Zároveň cestování po dostupných silnicích často ztěžuje špatný technický stav, což platí zejména pro silnice regionálního a okresního významu. Tento problém přímo ovlivňuje kvalitu života obyvatel, ztěžuje nebo omezuje celoroční dostupnost základních sociálních služeb, školských a zdravotnických zařízení, trhů, pracovišť, center společenského, veřejného života a služeb.

Mezi Kazachstánem a sousedními zeměmi se ročně po silnici přepraví přibližně 2 miliony cestujících na paritním základě. S pěti zeměmi komunikuje více než 100 pravidelných autobusových linek, včetně více než 80 linek s Ruskem. Zlepšení kvality a dalšímu rozvoji této sféry služeb přitom brání opotřebení osobních autobusů pro mezinárodní dopravu a

nedostatečně rozvinutý vozový park kazašských mezinárodních dopravců (Adilet.kz, online, 2019).

Tabulka 6 Hustota silniční sítě

Země	Kazachstán	Rusko	Kanada	Austrálie	USA
Hustota na 1000 km ² v roce 2020	28.6 km	44 km	91 km	106 km	670 km

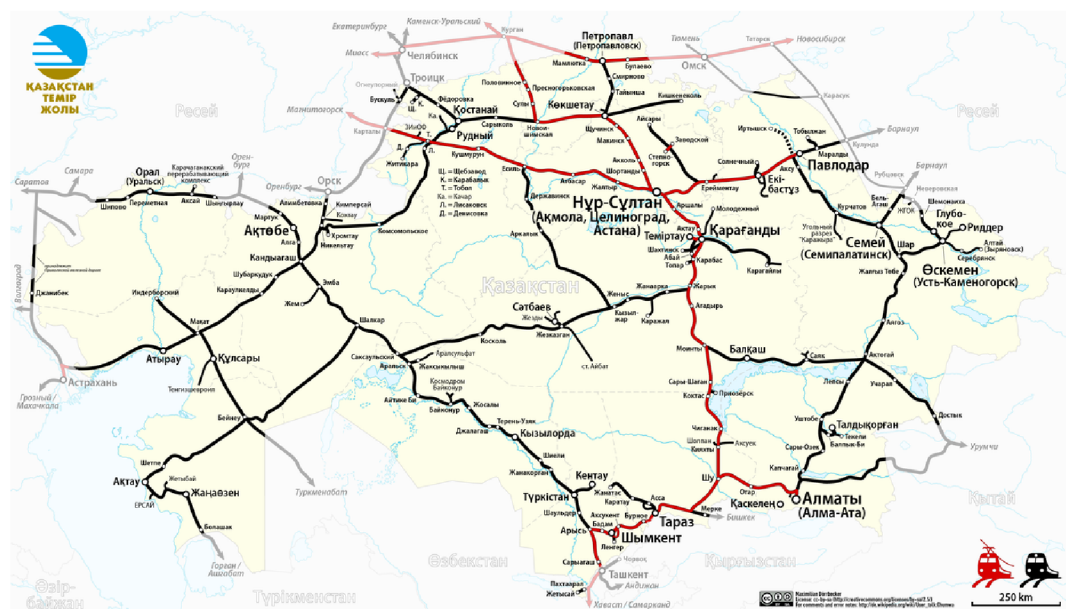
Zdroj: vlastní zpracování podle údajů Ulex.kz, 2020

6.3 Železniční infrastruktura

Celková délka kazašských železnic v roce 2022 v jednokolejném přepočtu je 21 tisíc km (19. místo na světě), z toho 11,1 tisíc km je jednokolejných (69 %), 4,9 tisíc km je dvoukolejných (30,6 %), 32,3 km je více než dvoukolejných, 4,2 tisíc km jsou elektrifikované tratě (26 %). Provozní délka hlavní železniční sítě je 16,1 tis.km.

Železniční síť zajišťuje přeshraniční spojení s Čínou, Uzbekistánem a Ruskem. (Kazlogistics, online, 2021).

Obrázek 4 Mapa železniční sítě Kazachstánu

Zdroj: Kazakhstan Temir Zholy online, 2022

Poznámky: železniční tratě na mapě označené červeně jsou elektrifikované, Nur-Sultan byl název Astany v letech 2019-2022.

V oblasti železniční infrastruktury bylo již téměř dokončeno vytváření optimální železniční sítě se zaměřením na optimalizaci vnitro republikových dopravních tras vytvořením přímých spojení mezi regiony a také na zatraktivnění kazachstánských tras pro tranzitní přepravce. Železniční vozový park zahrnuje 1,7 tisíce lokomotiv a 134,7 tisíce nákladních vozů. Vozový park osobních vozů čítá přibližně 2 597 jednotek s průměrnou mírou opotřebení 45,9%. Kazachstán Temir Zholy // Kazachstán. Národní encyklopedie. – Almaty, 2005. — T. III. — ISBN 9965-9746-4-0. (CC BY-SA 3.0)

Tabulka 7 Objem a přepravní výkon nákladní a osobní železniční dopravy

Objem a přepravní výkon nákladní a osobní dopravy				
Rok	2018	2019	2020	2021
Objem nákladu přepraveného po železnici, mil. tun	397,9	397	402,3	416,1
Podíl železniční dopravy na nákladní dopravě, %	9,7	9,4	10,2	10,4
Přepravní výkon v miliardách tunokilometrů (tkm)?	283,3	286,7	299,2	299,2
Podíl železniční dopravy na přepravním výkonu nákladní dopravy, %	46,5	48	51,2	50,1
Objem osobní železniční dopravy, v milionech osob.	23,1	22,4	13,2	15,89
Podíl železniční dopravy na osobní dopravě, %	0,1	0,1	0,2	0,2
Přepravní výkon osobní železniční dopravy v milionech osobokilometrů (oskm)	18562,2	17721,0	9163,3	12286,1
Podíl železniční dopravy na přepravním výkonu osobní dopravy, %	6,6	6	8,4	11,5

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů KAZSTAT, 2021

Za posledních deset let dosáhly vládní investice do modernizace stávající a výstavby nové železniční infrastruktury a do obnovy kolejových vozidel 2,3 bilionu tenge. Tyto prostředky zahrnují dotace pro dopravce přepravující cestující na společensky významných tratích (Eldala.kz, online).

"Kazakhstan Temir Zholy" je největším provozovatelem hlavní železniční sítě v Kazachstánu. KTŽ je největší společností v Kazachstánu, v železniční dopravě je zaměstnáno přibližně 1 % ekonomicky aktivních obyvatel země.

V roce 2011 Akciová společnost "Kazachstán Temir Žoly" společně s španělskou firmou "Patentes Talgo" za podpory Prvního prezidenta Republiky Kazachstán založila továrnu na výrobu vysokorychlostních osobních vozů nazvanou "Tulpar-Talgo" (Eldala.kz, online).

V letech 2011 až 2021 bylo vyrobeno 45 vlaků. Vysokorychlostní osobní vozy Tulpar-Talgo vyrobené v letech 2012-2015 mají schopnost dosáhnout rychlosti až 200 km/hod.

Obrázek 5 Vlak „Talgo“

Zdroj: zhdbiletý.kz

Obrázek 6 Turistická třída vlaka Talgo

Zdroj: zhdbiletý.kz

6.4 Vodní doprava

Vodní doprava v Kazachstánu je zastoupena třemi přístavy na Kaspickém moři, několika splavnými řekami a přehradami s vnitrozemskou sítí vodních přístavů a hydrotechnickou infrastrukturou.

V posledních letech byla realizována řada rozsáhlých projektů na modernizaci a rozvoj infrastruktury vodní dopravy, zaměřených především na zvýšení kapacity námořních přístavů a zlepšení technologií manipulace s nákladem. Bylo zajištěno infrastrukturní propojení s ázerbajdžánským námořním přístavem Alyat (součást Baku) s přístupem na novou železniční trať "Baku-Tbilisi-Kars", dále do Turecka a středomořských zemí.

6.5 Letecká doprava

Jedním z hlavních výhod letecké dopravy je její strategická geografická poloha. Letiště jsou převážně umístěna na trase leteckých tras spojujících Evropu s východní Asií a jihovýchodní Asií, což poskytuje významný potenciál pro rozvoj mezinárodní letecké dopravy a zvýšení počtu letů kazašských leteckých společností jak do blízkých, tak vzdálených cílů v zahraničí.

Celkový počet přepravených cestujících v roce 2023 dosáhl 13,3 mil. osob, což je o 20,7 % více než v roce 2022. (KAZSTAT, online, 2024).

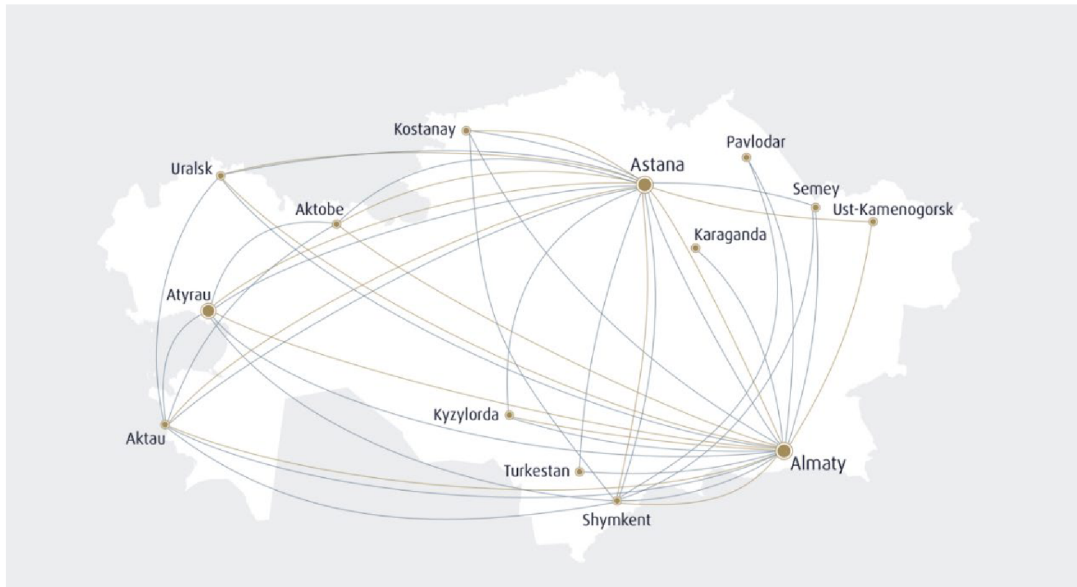
Kazachstán se nachází na druhém místě mezi zeměmi SNS a na 73. místě mezi členskými zeměmi Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) pokud jde o dodržování požadavků na bezpečnost letů, což je potvrzeno 74 % dodržováním. Výbor pro civilní letectví pracuje na dosažení úrovně shody s 80 % požadavků a vstupu mezi 50 nejvyspělejších leteckých správ světa. Pro srovnání: Velká Británie dosahuje 93 % a průměrná světová úroveň je 63%, zatímco průměrná úroveň v Evropě je 76% (Icao.int, online,).

V civilním letectví je zaměstnáno více než 19 000 osob. V zemi je 18 letišť, z nichž 17 je povoleno pro mezinárodní lety (16 splňuje požadavky ICAO). Letiště se nacházejí především v regionálních centrech a městech republikového významu. (Kazlogistics.kz, online).

V Kazachstánu působí 59 leteckých společností, z toho 36 provozovatelů zapojených do leteckých operací, 11 provádějících nepravidelné lety, 7 provádějících pravidelné osobní lety, 4 nákladní letecké společnosti a 1 letecká společnost v oblasti veřejného leteckého provozu. Nejmodernější a nejrozsáhlejší flotilu letadel vlastní společnost Air Astana (Caa.gov, online,).

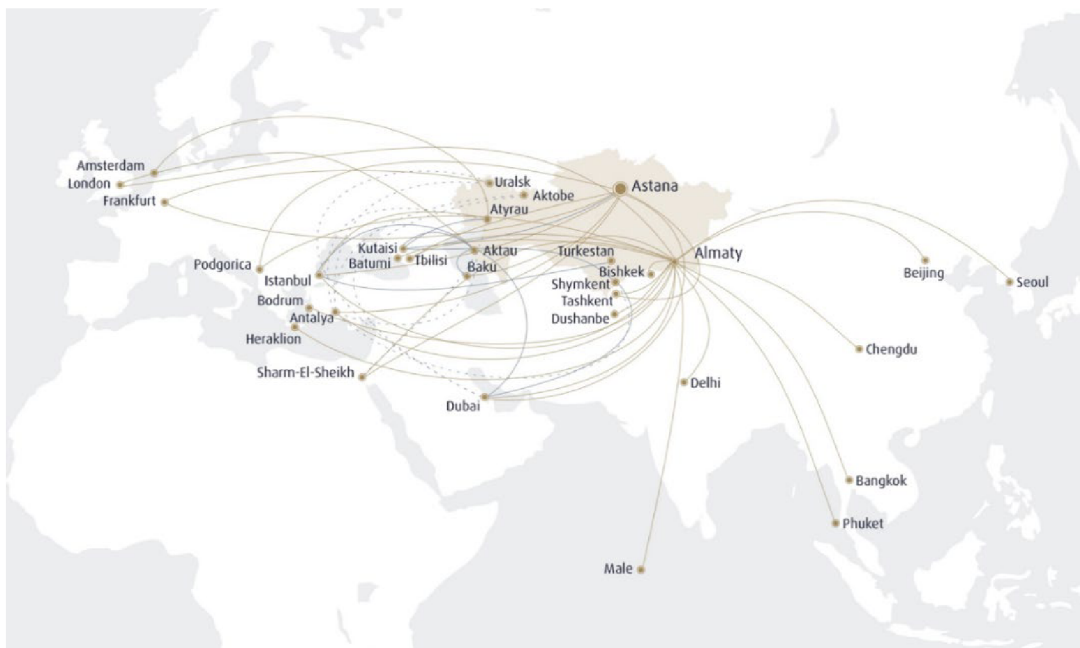
Kazašský národní letecký dopravce "Air Astana" je lídrem ve středoasijském regionu. Letecká společnost "Air Astana" byla oceněna jako "Nejlepší letecká společnost Střední Asie a Indie" podle hodnocení společnosti Skytrax a také jako přední regionální letecká společnost podle mezinárodního servisu TripAdvisor. Celkové příjmy v roce 2022 je 1,03 mld. USD.

Obrázek 7 Mapa místních tras společnosti „Air Astana“

Zdroj: AirAstana, online, 2022

Obrázek 8 Mapa mezinárodních tras společnosti „Air Astana“

Zdroj: AirAstana, online, 2022

Síť leteckých tratí společnosti Air Astana je budována s ohledem na využití tranzitními cestujícími v relaci Evropa na straně jedné, a jižní, jihovýchodní a východní Asie na straně druhé. Hlavní důraz je přitom kladen na propojení vybraných center západní Evropy s destinacemi v Číně, Jižní Koreji a Indii. Jako perspektivní přestupní středoasijské uzly letecké dopravy se formují letiště v Almaty a Astaně.

Společnost SCAT Airlines, která již v roce 2019 provozovala linku Astana – Praha, ji od 22. května 2024 obnovuje s frekvencí dvakrát týdně. Prozatím půjde o jediný spoj této aerolinie do zemí Evropské unie. V asijsko-pacifické oblasti se SCAT Airlines orientují na turistické destinace, a možnost tranzitu je tak omezena. V tomto případě je důraz zatím kladen na přepravu mezi Českou republikou a Kazachstánem.

7 Návrh vlastní turistické trasy na území Kazachstánu

Na podporu cestovního ruchu v Kazachstánu obnovila společnost Air Astana svůj dříve oblíbený program „Stopover Holiday pro tranzitní cestující“. Cestujícím, kteří si zvolí přestupní let do Astany a Almaty, nabízí speciální balíčky, které zahrnují ubytování v hotelu a transfery a poskytují možnost prohlédnout si památky těchto měst. Tento program již využilo více než 59 000 tranzitních cestujících při přestupech v Kazachstánu na letech do destinací, jako jsou Baku, Biškek, Dillí, Dubaj, Dušanbe, Istanbul, Maledivy, Soul, Thajsko, Tbilisi a Taškent (airastana.com, online, 2022).

Výmluvným příkladem takového programu a inspirací je Islandská Letecká společnost Lofleidir Icelandic Airlines, která navázala spojení mezi Amerikou a kontinentální Evropou prostřednictvím tranzitu v Reykjavíku, kde společnost zřídila svůj hotel. Tím umožnila tranzitním cestujícím od roku 1966 strávit na Islandu dobu od 24 do 72 hodin.

Obrázek 9 Lofleidir, letový řád platný od 1.4.1970

The image shows a two-page brochure for Lofleidir Icelandic Airlines. The left page is titled "WELCOME ABOARD LOFTLEIDIR" and "ICELAND". It features a photograph of a cabin crew member serving a passenger. The text describes the airline's service, including complimentary meals, drinks, and entertainment. It also mentions that the airline is a member of the Scandinavian Airlines System (SAS). The right page is titled "LUXEMBOURG 24 HOUR STOPOVER" and lists three stopover options: 24-hour, 48-hour, and 72-hour. Each option includes a description of the services provided, such as hotel accommodations, meals, and transfers. The 24-hour stopover is priced at US\$ 24.50 (June through Sept) and US\$ 18.50 (Oct. through May). The 48-hour stopover is priced at US\$ 34.50 (June through Sept) and US\$ 27.50 (Oct. through May). The 72-hour stopover is priced at US\$ 74.50 (June through Sept) and US\$ 47.50 (Oct. through May). The brochure also includes a small illustration of a jet airplane at the top of each page.

Zdroj: Lofleidir

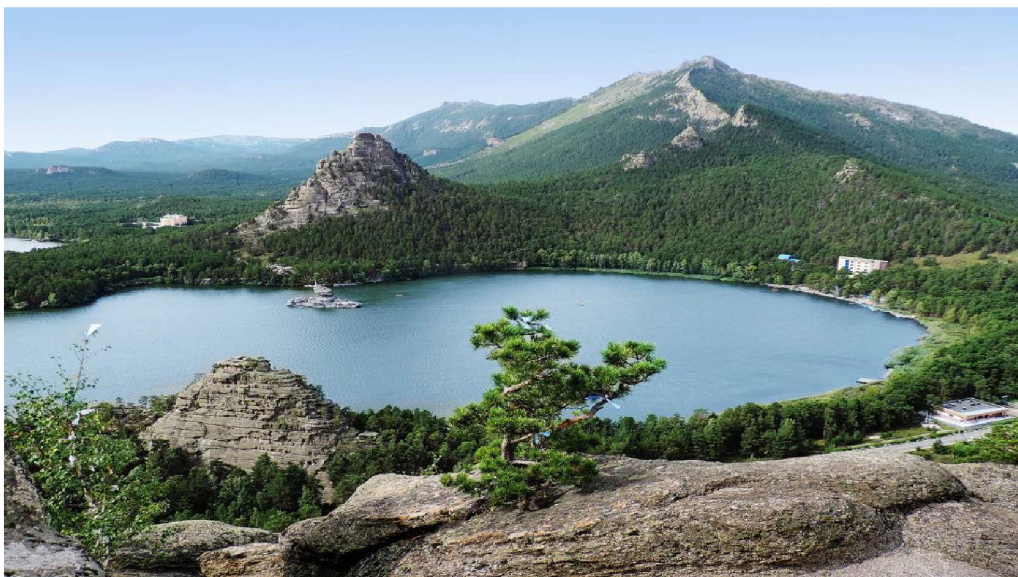
7.1 Významné turistické oblasti

7.1.1 Severní Kazachstán

Hlavními městy na severu země jsou Astana, Kokšetau, Pavlodar a Petropavlovsk.

Burabaj je výjimečná přírodní oblast v Kazachstánu, skutečná perla země. Jedinečné přírodní prostředí, zahrnující borové lesy, skály a jezera, z něj činí atraktivní místo pro sportovní procházky, horolezectví a lyžařské závody. Kromě toho má toto místo i historický význam, neboť podle historických pramenů se zde nacházelo sídlo velkého Abylaj chána, na jehož počest byla v národním parku postavena polana a pomník. V letovisku se nachází golfový klub, kasino, lyžařská základna, pětihvězdičkový hotel a lázně.

Obrázek 10 Burabaj

Zdroj: tripster.ru

7.1.2 Centrální Kazachstán

Centrální Kazachstán představuje významnou oblast bohatou na přírodní zdroje. Nachází se zde jedno z největších jezer na světě – Balchašské jezero, jedinečná horsko-lesní oáza Karkarala, malebné pohoří Ulytau. V regionu se zachovalo mnoho archeologických a etnografických památek. Nedávné archeologické vykopávky ukazují, že stepi Saryarky byly součástí obchodní a kulturní sféry Velké hedvábné stezky.

Balchaš je jediné jezero na planetě s různým složením vody: jeho západní část je sladkovodní a východní slaná. Četné písčité pláže jezera jsou ideální pro plážovou dovolenou. Slaná voda Balchaše a jeho mineralizované sirovodíkové bahno jsou léčivé a mají příznivý vliv na zdraví (Tengritravel, online, 2018).

Obrázek 11 Balchaš

Zdroj: kazkurort.kz

7.1.3 Jižní Kazachstán

K nejzajímavějším objektům turistické pozornosti patří Čarynský kaňon, petroglyfy na břehu Ili a v Tamgalském traktu, Starověká města Turkestán, Otyrar, Sauran, Velká almatská a Kolsajská jezera a také pohoří Zailijský Alatau, Dzungaria a Centrální Tien-šan (Ecotourism.kz, online)

Obrázek 12 Vrchol Khan Tengri

Zdroj: flickr.com

Obrázek 13 Mauzoleum Chodži Ahmeda Jásavího

Zdroj: tonkosti.ru

Obrázek 14 Charynský kaňon

Zdroj: nur.kz

Obrázek 15 Velké Almatyjské jezero

Zdroj: kolsaitrip.kz

7.1.4 Východní Kazachstán

Region je známý svou jedinečnou krajinou, která zahrnuje vysoké horské masivy, malebná údolí, horská jezera a řeky. Přírodní rezervace jako Altaj a Katon-Karagaj nabízejí bohaté možnosti pro ekoturistiku i pro milovníky outdoorových aktivit, včetně horolezectví, pěší turistiky a rybaření (Gov.kz, online, 2023).

Obrázek 16 Katon Karagai

Zdroj: turizm.kz

7.1.5 Západní Kazachstán

Rozmanitá fauna přírodní rezervace Ustyurt, množství unikátních historických a kulturních památek, malebná místa pobřeží Kaspického moře představují významný zájem pro potenciálního turistu v tomto regionu. Historie Velké hedvábné stezky, malé osady: Sartash, Alta, Ketik, legendární posvátná hora Sherkala a nedaleko od ní zříceniny pevnosti Čingischánova syna Džuchiho (Kazembassy.kz, online).

Obrázek 17 Hora Božžyra

Zdroj: 2gis.kz

7.2 Vlastní turistická trasa

V této části bude představen turistický program pro tranzitní turisty z Evropy a Asie v hlavních centrech země: v Astaně a Almaty. Dvě trasy jsou navrženy s cílem propojit přírodní a kulturně-historickou turistiku s časovým omezením 48 hodin.

Program zahrnuje:

- ubytování v hotelu
- dopravní služby po celou dobu zájezdu
- služby průvodce
- transfer z letiště

Všechny exkurse budou organizovány prostřednictvím oficiálních cestovních kanceláří, které navázaly spolupráci s Air Astana a Eqonaq. S ohledem na klimatické podmínky, četnost letů a objem turistického ruchu byl jako optimální měsíc pro tuto trasu zvolen konec květnů.

1. Turisté z Evropy

Díky přímému leteckému spojení mezi evropskými městy (Praha, Frankfurt nad Mohanem, Londýn, Amsterdam) a Kazachstánem se nabízí vynikající příležitost k poznání země.

29.05.2024

Praha – Astana 12:15-20:10 (3 h 55 min) / Scat Airlines

Letiště Nursultana Nazarbajeva – Park Inn Hotel / Transfer autem

Check-in v hotelu

30.05.2024

Exkurze po hlavních památkách hlavního města:

- Návštěva symbolu města Baiterek.
- Zorganizování exkurze do Národního muzea Kazachstánu přispívá k poznání historických a kulturních aspektů země.
- Zajištění oběda v tradiční kazašské restauraci nabízí příležitost ochutnat místní kuchyni.
- Návštěva nákupního centra Keruen je určena k nákupům a nákupu suvenýrů.
- Prohlídka výstavy Astana Expo 2017 poskytuje příležitost seznámit se s nejnovějšími ekologickými a technologickými vymoženostmi.
- Návštěva Chán Šatyru, který je největší stanovou stavbou na světě, umožní seznámit se s unikátní architekturou.

31.05.2024

Následující den je vyhrazena exkurze do národního parku Burabai. Cesta minibusem po dálnici trvá dvě a půl hodiny. Pak návrat do Astany a transfer do letiště.

Tento program poskytuje přehled o hlavních atrakcích Astany a jejího okolí během 48 hodin a zároveň ponechává čas na odpočinek a ponoření se do místní atmosféry. Různé varianty jsou možné v závislosti na individuálních preferencích a zájmech návštěvníků.

2. Turisté z Asii

Díky zavedení bezvízového styku s Čínou a otevření nových mezinárodních letů se v Kazachstánu aktivně rozvíjí trh cestovního ruchu z Asie. Využívaná trasa je tranzitní a je určena pro další cesty do Evropy nebo Spojených států amerických. Tato trasa nabízí možnost využít ji celou nebo jen částečně, podle preferencí cestujícího.

24.05.2024

Beijing – Almaty 5:55-9:20 (6 h 25 min) / Air Astana

Mezinárodní letiště Almaty – Holiday Inn Almaty Hotel 4*/ Transfer autem

Check-in v hotelu

Prohlídka hlavních památek Almaty s průvodcem

25.05.2024

Almaty – Tamgaly Tas cca. 1 h 40 min /

Almaty – Balchaš cca. 4 h

26.05.2024

Almaty – Velké Almatyjské jezero cca. 1 h

Almaty – Charynský kaňon cca. 3 h

Variabilita a bohatství této trasy se projevuje širokým spektrem zajímavých míst, což poskytuje každému cestovateli možnost objevit místa odpovídající jeho zájmům. Zahrnuje rozmanitost přírodních krás Kazachstánu včetně památek zapsaných na seznam UNESCO.

8 Závěr

Tato práce se zaměřila na 2 vzájemně propojené oblasti – cestovní ruch a dopravní infrastrukturu. Rozvoj příjezdového cestovního ruchu v zemi není možný bez rozvoje dopravní infrastruktury. Silnice a železnice představují primární prvky dopravní infrastruktury, které slouží k propojení mezi jednotlivými městy a regiony v rámci státu. Z hlediska zahraniční klientely je důležitá letecká doprava vzhledem k výhodné geografické poloze země, která zajišťuje intenzivní dopravní toky mezi Evropou a Dálným východem včetně Číny. V rámci studie byly vypracovány návrhy na vytvoření vhodných krátkodobých programů pro tranzitní cestující v hlavních centrech země, jako jsou Astana a Almaty.

Cestovní ruch usiluje o expanzi a přitahování jak domácích, tak zahraničních návštěvníků. Kazachstán disponuje širokou škálou turistických tras, zahrnující návštěvy historických měst, přírodních rezervací, kulturních festivalů a ekologických výletů.

Avšak rozvoj cestovního ruchu a dopravního systému v Kazachstánu čelí mnoha výzvám, včetně potřeby modernizovat infrastrukturu, zvýšit úroveň poskytovaných služeb a propagovat zemi jako atraktivní turistickou destinaci. Vzhledem k těmto faktorům je implementace efektivních strategií rozvoje obou oblastí klíčovou prioritou pro dosažení udržitelného ekonomického, sociálního a kulturního růstu Kazachstánu.

9 Seznam použitých zdrojů

Elektronické zdroje:

Air Astana. Fleet and Seat Maps. [online]. 2023. [cit. 2024-01-25]. Dostupný z: <https://airastana.com/kaz/ru-ru/O-nas/Obzor/Park-vozdushnykh-sudov-i-karta-mest>

Air Astana. Годовой отчет 2022. [online]. 2022 [cit. 2024-01-27]. Dostupný z: <https://airastana.com/kaz/ru-ru/O-nas/Korporativnoe-upravlenie/Godovye-otchety>

Adilet.kz, online. [online]. 2019. [cit. 2023-12-08]. Dostupný z: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P1900001055>

Aviation Administration of Kazakhstan. [online]. 2023. [cit. 2023-12-05]. Dostupný z: <https://caa.gov.kz/ru/deyatelnost/departament-letnoj-ekspluataci/spisok-aviakompanij>

Dolženko, Savenková, Termíny "cestovní ruch" a "turista" v ruském lexikonu: chronologický aspekt, Geografický bulletin 4. 2011. [online]. [cit. 2023-12-02]. Dostupný z: <https://cyberleninka.ru/article/n/terminy-turizm-i-turist-v-russkoy-leksike-hronologicheskij-aspekt>

Eldala.kz. [online]. 2022. [cit. 2023-12-02]. Dostupný z: <https://eldala.kz/dannye/kompanii/605-kazahstan-temir-zholy>

Forbes.kz. [online]. 2023. [cit. 2023-12-04]. Dostupný z: https://forbes.kz/actual/officially/tokaev_85_nazemnyih_tranzitnyih_perevozok_iz_kitaya_v_evropu_prihoditsya_na_kazahstan/

Gov.kz. [online]. 2022. [cit. 2023-11-10]. Dostupný z: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-mexico/press/article/details/87595?lang=ru>

ICAO. [online]. 2022. [cit. 2023-12-02]. Dostupný z: <https://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures.aspx>

Iacis.ru. [online]. 2019. [cit. 2023-11-24]. Dostupný z: https://iacis.ru/ob_organizacii/gosudarstva-uchastniki/respublika_kazahstan

Informkz. [online]. 2023. [cit. 2023-12-24]. Dostupný z: https://www.inform.kz/category/ekonomika_sl

Investastana.kz. [online]. 2022. [cit. 2023-12-01]. Dostupný z: <https://investastana.kz/en/priority-sectors/industries/tourism/#:~:text=In%202021%2C%20according%20to%20the,monetary%20volume%20of%20%247.9%20billion>

KAZSTAT. Bureau of National Statistics. [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupný z: <https://www.stat.gov.kz>

KAZSTAT. Bureau of National statistics. Железнодорожный транспорт. [online]. [cit. 2023-12-17] Dostupný z: <https://stat.gov.kz/en/industries/business-statistics/stat-transport/>

Kazembassy.ru. [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupný z: https://kazembassy.ru/rus/respublika_kazakhstan/interesnoe_o_kazaxstane/turizm/?cid=0&rid=54

Kazlogistics. [online]. 2018. "Analýza trhu letecké nákladní dopravy a vyhlídky na zřízení leteckého nákladního dopravce". [cit. 2023-12-03]. Dostupný z: <https://kazlogistics.kz/upload/iblock/88d/88d99aed7749c7f1e36f72bc63afd01a.pdf#page7>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. [online]. 2019. [cit. 2023-12-20]. Dostupný z: https://mmr.gov.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/getfile14_1.pdf

National company: Kazakh tourism [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupný z: <http://qaztourism.kz>

Nationalbank.kz. [online]. 2023. [cit. 2023-12-25]. Dostupný z: <https://www.nationalbank.kz/ru>

Primeminister.kz [online]. 2022. [cit. 2023-11-24]. Dostupný z: <https://primeminister.kz/ru/news/reviews/razvitie-turizma-v-kazahstane-posle-pandemii-podvedeny-itogi-pervyh-shesti-mesyacev-2022-goda-237546>

Tarih-begalinka.kz [online]. 2024. [cit. 2023-11-10]. Dostupný z: <http://www.tarih-begalinka.kz/ru/history/medieval/>

Tengritravel.kz [online]. 2018. [cit. 2024-02-01]. Dostupný z: <https://tengritravel.kz/my-country/udivitelnyie-mesta-tsentralnogo-kazahstana-344359/>

UNWTO Tourism Highlights, 2023 Edition. [online]. [cit. 2023-12-19]. Dostupný z: https://www.myanmarsbn.org/en/system/files/resource-files/international_tourism_highlights.pdf

UNWTO World Tourism Barometer. [online]. [cit. 2023-12-19]. Dostupný z: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>

UNWTO. (n.d.). Europe – Kazakhstan. [cit. 2023-11-30]. Dostupný z: <https://www.unwto.org/europe/kazakhstan>

Unesco.kz. [online]. 2024. [cit. 2024-01-27]. Dostupný z: <https://www.unesco.org/ru/c>

Worldbank, [online]. 2023. [cit. 2023-12-10]. Dostupný z: <https://data.worldbank.org/country/kazakhstan>

WTTC. [online]. 2023. Share of travel and tourism's total contribution to GDP worldwide in 2019 and 2022, with a forecast for 2023 and 2033 [Graph]. In Statista. [cit. 2024-01-21]. Dostupný z: <https://www-statista-com.zdroje.vse.cz/statistics/1099933/travel-and-tourism-share-of-gdp/>

Ydyrys, Menlibay. POTENCIÁLNÍ MOŽNOSTI KAZACHSTÁNU V TURISTICE/
Kronos. 2021.№5). [cit. 2024-01-09]. Dostupný z:
<https://cyberleninka.ru/article/n/potentsialnye-vozmozhnosti-kazahstana-v-sfere-turizma>

Zhdbilety.kz. [online]. 2022. [cit. 2023-12-02]. Dostupný z: https://www.zhdbilety.kz/wp-content/webp-express/webp-images/doc-root/wp-content/uploads/2021/10/IMG_2320-768x576.jpg.webp

Heritagenet.unesco.kz. [online]. 2024. [cit. 2023-11-20]. Dostupný z:
http://www.heritagenet.unesco.kz/kz/content/history/history_ru.htm

Gov.kz. [online]. 2022. [cit. 2023-11-10]. Dostupný z:
<https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-mexico/press/article/details/87595?lang=ru>

ICAO. [online]. 2022. [cit. 2023-12-02]. Dostupný z:
<https://www.icao.int/sustainability/Pages/FactsFigures.aspx>

Tištěné zdroje:

INDROVÁ, J. Cestovní ruch. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4

(IRTS 2008). — Madrid a New York: OSN, 2010. — ISBN 978-92-1-461021-2.

MALÁ, V. Základy cestovního ruchu. Praha: Oeconomica. 2002. ISBN 80-245-0439-1

UNWTO, International Tourism Highlights, 2023 Edition, Madrid: UNWTO, 2023, ISBN 978-92-844-2449-8

Ayagan B. Kazakh Encyclopediasy Limited Liability Partnership. Glavnaja Red. "Қазақ Ғнциклопедиясы", Almaty, 2005. ISBN: 9965-9746-4-0

Kazachstán Temir Zholy // Kazachstán. Národní encyklopedie. – Almaty, 2005. — T. III. ISBN 9965-9746-4-0. (CC BY-SA 3.0)

10 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa Kazachstánu a jeho regionu	21
Obrázek 2 Přírodní zóny Kazachstánu	22
Obrázek 3 Informační systém „eQONAQ“	28
Obrázek 4 Mapa železniční sítě Kazachstánu	35
Obrázek 5 Vlak „Talgo“	37
Obrázek 6 Turistická třída vlaka Talgo	37
Obrázek 7 Mapa místních tras společnosti „Air Astana“	39
Obrázek 8 Mapa mezinárodních tras společnosti „Air Astana“	39
Obrázek 9 Loftleidir, letový řád platný od 1.4.1970	41
Obrázek 10 Burabaj	42
Obrázek 11 Balchaš	43
Obrázek 12 Vrchol Khan Tengri	44
Obrázek 13 Mauzoleum Chodži Ahmeda Jásaviho	44
Obrázek 14 Charynský kaňon	45
Obrázek 15 Velké Almatyjské jezero	45
Obrázek 16 Katon Karagai	46
Obrázek 17 Hora Božžyra	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obyvatelstvo Republiky Kazachstán podle regionu	23
Tabulka 2 Základní makroekonomické ukazatele Republiky Kazachstán	24
Tabulka 3 Příjmy z mezinárodního cestovního ruchu v Kazachstánu	29
Tabulka 4 Základní ukazatele ubytovacích zařízení v roce 2022	30
Tabulka 5 Počet ubytovacích míst podle regionů v roce 2023	31
Tabulka 6 Hustota silniční sítě	35
Tabulka 7 Objem a přepravní výkon nákladní a osobní železniční dopravy	36

Seznam grafů

Graf 1 Podíl cestovního ruchu na celosvětovém HDP v letech 2019 a 2022 s prognózou pro roky 2023 a 2033	12
Graf 2 Hrubý domácí produkt zemí Střední Asie v roce 2022 podíl v %	25
Graf 3 Podíl odvětví cestovního ruchu na HDP v Kazachstánu v letech 2013-2028 (%).....	29
Graf 4 Vývoj počtu zahraničních turistů v Kazachstánu (miliony)	30
Graf 5 Podíl odvětví cestovního ruchu na zaměstnanosti v roce 2022 (%).....	32

Seznam použitých zkratk

OSN – Organizace spojených národů

WTTC – Světová rada cestovního ruchu

UNWTO – United Nations World Tourism Organization

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik